

Адыгэ Республикэм и Правительствэ игъэзет

Хэхъоныгъэшхохэм чӀыпӀэр афагъэхъазыры

Адыгеим и Лышхъэу Къумпыл Мурат SFT Group зыфилорэм ипашэу, правлением итхъаматэу Евгений Глезман, пшъэдэкӀыжъэу ыхъырэмкӀэ гъунэкъэ гъэнэфагъэ зилэ обществэу «Картонтарэм» ипашэу Сергей Погодиным, корпоративнэ коммуникациехэмкӀэ пащэу Анатолий Сафроновым зэлукӀэ адырилагъ.

SFT Group иинвестиционнэ проект зэрагъэцэкӀэштӀым — ТэхъутэмькӀое районым ипромышленнэ парк гофроупаковкэхэр кызыщыдагъэкӀышт заводыкӀэ зэрэщагъэпсыштӀым тегушылагъэх.

«2030-рэ илъэсым нэс «SFT Group и Стратегие игъэцэкӀэштӀэ пшъэрылӀ шъхьагъэр гофроупаковкэхэр кыдыдзыгъэкӀыхэрэм нахъ зягъушгъомбгъугъэныр ары. Пандемьерэ санкциехэр тигухэлхэм зэхъокӀыныгъэ горэхэр афашыгъэхэм, гофроупаковкэхэр кызыщыдагъэкӀышт, джырэ шапхъэхэм адиштэшт заводыкӀэм игъэпсын телгытэгъэ проектым ипхырыщын тапэкӀи тигъыпкъэу тыдэлэжъэшт»,

— кыӀуагъ Евгений Глезман.

SFT Group зыфилорэр апэрэ резидентэу хъун, ТэхъутэмькӀое районым щагъэпсырэ промышленнэ паркым иинвестиционнэ проект щыпхырыщын ылъэкӀышт. Адыгеим и Лышхъэрэ инвесторхэмрэ а чӀыпӀэм шылагъэх, инфраструктурэр зэрагъэпсырэм нэлуасэ зыфашыгъ. Джащ фэдэу АР-м и Лышхъэ игъусагъэх Адыгеим экономикэ хэхъоныгъэмрэ сатыумрэкӀэ иминистрэу Шэуджэн Зауррэ муниципальнэ образованиеу «ТэхъутэмькӀое районым» ипашэу Шъао Аскэррэ. Инвесторхэр зыгъэгумэкӀырэ упчӀэ пстэуми ахэм джэуап кӀаратыжыгъ.

Джыдэдэм промышленнэ паркым магистральнэ инженер сетхэм, электроэнергийер, газыр, псыр аӀэкӀэзыгъэхэрэ псэуа-

лъэхэм, гъогухэм ягъэпсынкӀэ лофхэр щызэрэхъэх.

Къумпыл Мурат кызырэхигъэщыгъэмкӀэ, 2025-рэ илъэсым ехъулэу лофшӀэн шъхьалэхэр аухын ямурад. Коммуникациехэр, энергиекӀыаплэхэр зилэшт, транспортымкӀэ лэрыфэ-

гъушт инвестиционнэ площадкэу промышленнэ паркыр хъушт. Промышленностымрэ нэмыкӀ отраслэхэмрэ инвестиционнэ проектшхохэр ащыпхырыщыгъэнхэмкӀэ ищыкӀэгъэ пстэураш щызэгъэулугъэшт.

«Адыгеим ипсэупӀэхэу хэхъо-

ныгъэ зышӀыхэрэмрэ Краснодаррэ апэблагъэу ТэхъутэмькӀое районым индустриальнэ паркышхо щагъэпсышт. Урысыем и КъыблэкӀэ ар анахъ инышт, лофшӀэнӀэ чӀыпӀэ мини 10 фэдиз щызэхъащэшт»,

— кыӀуагъ Къумпыл Мурат.

(ИкӀэух я 3-рэ нэкӀуб. ит).

Сурэтхэр: А. Гусев.

Экономикэм ихэхъоныгъэкIэ ишIогъэшхо къэкIошт

Адыгэ Республикэм исоциальнэ-экономикэ хэхъоныгъэ тегъэпсыхэгъэ проектхэм япхырышын епхыгъэ IофыгъохэмкIэ АР-м и Лышхъэу Къумпыл Мурат зэлукIэ зэхищэгъагъ. Тэхьутэмькое районым промышленнэ парк шыгъэпсыгъэныр ары тапэки республикэм хэхъоныгъэ ышIынымкIэ анахь мэхъанэшхо зилэ проектхэм ащыщыр.

Республикэм ащ изэшIохын шыфежъагъэх. ИщыкIэгъэ инфраструктурэр промышленнэ паркым иIэным пае псэопъэ-шыным ичэзыухэм мы зэлукIэм щатегушылагъэх. АР-м экономикэ хэхъоныгъэмкIэ ыкIи сатыумкIэ иминистрэу Шэуджэн Заур а IофыгъомкIэ псалъэ къышIыгъ.

Паркым пхырыкIышт гъогухэм, инженер сетхэм, газ, псы ыкIи электричествэ рыкIуапIэхэм япхыгъэ IофшIэнхэр непэкIэ агъэцэкIэх.

Урысые Федерацием и Правительство илэпылэгъу хэлъэу гектар 200 зыубытышт паркым ищыкIэгъэ инфраструктурэр шыгъэпсыгъэнымкIэ чэзыу-чэзыу къэуцурэ Iофыгъохэр зэшIуахыштых. Промышленнэ шъольырым чIыплэу ыубытырэм нахь зырагъэушъомбгъун мурад яI.

Ащ дакIоу проектымкIэ гъусэныгъэ зэдэзилэштхэм, зэдэлэжъэштхэм IофшIэн гъэнэфагъэ адызэшIуахы. Анахъэу инфраструктурэхэм альэныкIокIэ гугъапIэу ыкIи амалэу шыIэхэм анаIэ атырадзэ. Промышленнэ паркыр зыдэгъээзэгъэ чIыплэми макIеп ельытыгъэр. Транспорт зэхэкIыплэ къэлэшхом — Краснодар ар пэблагъ. Федеральнэ гъогухэр благъэх, индустриальнэ паркым екIолIэшт гъогухэри ахэм къахэпщынхэкIэ Iэрыфэгъоу

Суратыр А. Гусев

щыт. Ежъ Тэхьутэмькое районым цIыфхэр зычIэсыштыхэ унэхэм яшын етIупщыгъэу щэкIо, социальнэ псэуальхэр щэгъэпсых, IофшIэнымкIи ящыкIэгъэ кIуачIэхэр ялэх.

Промышленнэ паркэу ашIыштым къы-

хэлэжъэштхэм зыкIэ ащыщ SFT Group. Инвесторым гухэлъэу иIэр джырэ уахътэм диштэрэ заводэу гофроупаковкэм икIыдэгъэкIын пылгыштыр а чIыплэм щышIыныр ары.

АР-м и Лышхъэу къылуагъ республи-

ликэр ащ фэдэ гъусэгъухэм Iоф адишIэным зэрэфэхъазырыр ыкIи инвестиционнэ проектыкIэхэм япхырышынкIэ агъэпсышт промышленнэ паркым амалышIухэр къызэритыштыхэр. ПэшIорыгъэшъэу къызэрэрадзэгъэмкIэ, республикэм иэкономикэ тапэки нахь псынIкIэу хэхъоныгъэ ышIынымкIэ а промышленнэ паркым ишIогъэшхо къэкIошт, IофшIэплэ чIыплэкIэу мини 10 фэдиз шыIэ хъушты.

**АР-м и Лышхъэу
ипресс-къулыкъу**

Цыфхэр рагъэблэгъагъэх

БлэкIыгъэ тхъамафэм, щылэ мазэм и 30-м къышIуагъэу мэзэм и 3-м нэс, Урысые политическэ партией «Единэ Россием» иобщественнэ приемнэ социальнэ Iэпылэгъу зыщыкIэгъэ цIыфхэр рагъэблэгъагъэх.

АР-м и Къэралыгъо Совет — Хасэм ипресс-къулыкъу тызэрэщыгъэагъэмкIэ, Парламентым и Тхъаматэу Владимир Нарожнэмрэ ащ игуадзэу Цэй Эдуардэ Iофтхъабзэм хэлэжъагъэх.

Цыфхэм Iофыгъоу къалэтыгъэхэр зэфэшхъафых. ПсэупIэхэм ягъэфэбэн, ягъэцэкIэжъын, къоджэ клубым шъуашэхэр зэрищыкIагъэхэм, нэмыкIыбэм ахэр афэгъэхыгъэх.

Владимир Нарожнэм исоциальнэ интернет нэклубгоу къызэрэритхэгъэмкIэ, ахэм ядэгъэзыжъын МыекIопэ къэлэ администрациер, военкоматыр, АР-м IофшIэнымкIэ ыкIи социальнэ хэхъоныгъэмкIэ и Министерствэ, Парламентым идепутатхэм ащыщхэр къыхэлэжъэх. Iофыгъохэм ядэгъэзыжъын зэрэлъыкIуатэрэм ежъ ышхъэкIэ лыплъэшт, цыфэу закыфэзыгъэагъэхэм зэпхыныгъэ адырилэшт.

ПсэупIэм иIофхэр

Джащ фэдэу республикэ Парламентым и Тхъаматэу Владимир Нарожнэр, АР-м культурэмкIэ иминистрэу Аульэ Юрэ, Къэралыгъо Советым — Хасэм идепутатхэу Къэгъээжъ Мурат, ШъэоцIыкIу Схъатбый блэкIыгъэ тхъамафэм Джыракъые псэупIэ коим шылагъэх.

Ащ хахъэрэ къутырэу Свободнэм дэххэр ары зылуагъэхэр, культурэм и Унэу ащ дэтым игъэкIэжъын ары ушхъагъу шхъалэу фэхъугъэр.

Мы уахътэм клубым бэджэндэу ыштэгъэ унэм Iоф щешIэ. Художественнэ самодеятельностымкIэ кружокитфэу ялэм кIэлэцIыкIуми, нахъыжъми нэгъыри 100 ахэт. Ахэр чанэу муниципальнэ ыкIи республикэ Iофтхъабзэхэм ахэлэжъэх, мызэу-мытIоу апэрэ чIыплэхэр къахыгъэх. Ащ шылажъэхэрэм IофшIэкIэ амал тэрэххэр зэрамыIэхэм пае къэмынэу, цыфэу къутырым дэххэм языгъэпсэфыгъо уахътэ шIуагъэ къытэу агъэкIоным пылгых.

Владимир Нарожнэм къызэритхыгъэмкIэ, къоджэ клубхэм яшын е ягъэкIэжъын къыздэлъытэгъэ проектхэм, программэхэм ащыщ псэупIэр зэрэхэлэжъэшт шыкIэм культурэмкIэ Министерствэмрэ муниципалитетымрэ зедеплъыштых.

— Iоф псынIкIэп, зы мафэкIэ хэкIыплэ къыфэбгъотын плэкIынэу щытэп, ау зэрэдгъэнэфагъэм тетэу лыдгъэ-кIотэшт, — къытхыгъ Парламентым и Тхъаматэ.

Клубым иIофхэм ямызакъоу, «социальнэ газификацием» фэгъэхыгъэ программэм къыдхэлъытагъэу гъэстыныпхъэ шхъуантIэр зымыIэхэм алэкIэгъэхъэгъэным, гъогухэм ягъэцэкIэжъын, нэмыкIхэм зэлукIэгъум щатегушылагъэх.

Шъугу къэдгъэкIыжъын, аужырэ илэеси 10-р пштэмэ, лъэпкъ проектхэм, къэралыгъо программэхэм яшIуагъэкIэ мы псэупIэ коим ФАП-у тIу, зы гурыт еджаплэ, зы кIэлэцIыкIу Iыгыплэ, культурэм и Унэу Джыракъые дэтыр, мы къоджэ дэдэр ыкIи къутырэу Свободнэр псым ирыкIуапIэу зэпызычыхэрэр, социальнэ псэуальэхэм якIолIэрэ гъогухэр, общественнэ чIыплэхэр, нэмыкIхэр щэгъэцэкIэжъыгъэх е икIэрыкIэу щашIыжыгъэх.

ХЪУТ Нэфсэт.

АР-м и Къэралыгъо Совет — Хасэм ипресс-къулыкъу.

Къэбар гухэи

Мэзэм и 6-м пчэдыж псэм Тыркуем чыгур лэшэу кызэрэщысысыгэм мы кэралыгьомрэ Шамрэ тхьамыклагьомхо кьафыхыг. 1939-рэ илэсым кыщегъагъэу анахь чыгу сысышхоу ахэм кьаолагьэм нэбгырэ 1200-м еху хэлодаг, мин пчъагэмэ зэрар ахыг, хэгъауитгумэ яинфраструктурэ зэхэкутагэ хугэ.

Хэхьоныгъэшхохэм чыплэр афагъэхьазыры

(Икляу).

Лэаныкьохэм яллыкьохэм язэ-дэлэжэныгъэ лъагэкьауатэмэ зэралоигьор зэуклэм шыагъэ-унэфыкыг. Инвестиционнэ проектым игъэцкэнкэ гугьапэ кьазытырэр холдингым ипре-приятие анахь пэрытым — пшэ-дэклэжэу ыхьыркэ гьунэпкэ гьэнэфагэ зилэ обществэу «Кар-тонтарэм» республикэм лоф зэрэчишлэрэр ары. Предприятием опытышу зэрилэм ишлуагэ кьэкьолшт проектым игъэцкэнкэ. «Республикэм ипашхэр тигъу-сэху проектхэр зэдэгъэцк-кэнху опытышу зэрэтигэм, индустриальнэ паркым игъэ-псынклэ планыр зэрэгъэцкэ-щтым тицыхьэ зэрэтелым яшлуагэкэ инвестиционнэ проектхэр псынклэу дэгъэцкэн ыкы республикэм ихэхьоныгъэ тилахьышу хэтигьышан тлэкьышт», — кылуагэ Ев-гений Глезман.

Правлением итхьаматэ зэрэ-хигъэунэфыкыгьэмкэ, предпри-ятиякэм илэсым кьыкьолц

гофроупаковкэ квадрат метрэ миллион 200-м нэс кьыдигъэ-кын, лофшлэлэ чыплэ 300 фэдиз шызэхашэн альэкьышт. Инвести-циехэр сомэ миллиарди 4-м нэсышущытх.

«Мы проектым ишлогъышхо кьэлонэу сэлъытэ. Ащ про-мышленнэ паркым зыригъэ-ушомбгъушт. Башлагъэу гъу-сэныгъэ зыдытигэ SFT Group зэдэлэжэныгъэу дытигэр та-нэкли лъыдгъэклэуатэ тишлу-гъу. Ащ производствэу шыгэ-хэм ягэкьэжыны имылку кьызэрэхилхьэрэм даклоу предприятиякэхэри ыгъэ-псыхэ, лофшлэлэ чыплэхэр зэхичхэ шлогъу», — кы-луагэ Кьумпыл Мурат.

Инвесторхэм задэгущылэ нэуж республикэм и Лышхьэ АР-м и Правительствэ зычлэт унэм зэуклэгъоу шызэрицагъэм про-мышленнэ паркым игъэпсынклэ пшэрыл гьэнэфагъэхэр ца-фишыгъэх.

АР-м и Лышхьэ ипресс-кьулыкьэ

Лэпылэгъум ишлуагэкэ

Адыгеим и Лышхьэу Кьумпыл Мурат Тэхьутэмыкьое районым зэклом, кьуаджэу Пэнэхэс дэт мэкьумэщышлэ-фермер хьызмэтшлэлэу осетрэ пчэжыне лэпкхэр зыщахурэм ыкы пчэжыне клэнкэхэр кьызыщахьыжырэм шылаг.

зэришлэрэм нэлуасэ фишыгъэх. Предпринимательым кьызэрило-тагэмкэ, унэгъо фермэхэм зызэрарагъэушомбгъурэ про-граммэм диштэу грант лэпы-лэгъоу кьалуклагэм ишлуагэкэ ахэм кьыдагэкьырэм зыкы-рагъэлэтын альэкьыг. Пстэумкы сомэ миллиони 10 фэдиз хурэ грантхэр ахэм кьалуклагэх. А мылэкумкэ псэуалэхэр, ящы-клэгъэ оборудованиер, пчэжы-ехэр зыщалыгъышт бассейнхэр, хьылэзэщэ автотранспортыр кьащэфыгъэх.

Непэклэ фермэм осетрэ, севрюгэ, стерлядь ыкы нэмык пчэжыне лэпкхэр щахуш. Хьызмэтшлэлэр анахьэу зыпы-лыр пчэжыне клэнкэхэм якьэ-хьыжыныр хэгъагум ичлыплэ пстэуми дэгъоу ащылукурэ осетрэ лэпкхэм яхьунрэ ары.

Адыгеим и Лышхьэ игъу-сагъэх АР-м ифедеральнэ инспектор шхьалэу Сергей Дрокиныр, Тэхьутэмыкьое

районым ипашэу Шьао Аскэр. Мэкьумэщышлэ-фермер хьыз-мэтшлэлэм ипашэу Дэрбэ Азэ-мат хьаклэхэр япредприятие лоф

Блэкыгъэ илэс закьом сомэ миллион 34,7-рэ ахэм фэдэу кьахьыжыг.

«Тилофшлэнкэ анахьэу ты-нагэ зытедгъэтыхэрэм ащыц агропромышленнэ комплек-сым лэпылэгъу егъэгъотыгъэ-ныр. Республикэм щагъэ-цэкларэ кьэралыгъо програм-мэхэм яшлуагэкэ предприни-мательствэ цыкьлурэ гуры-тымрэ заушомбгъу. Джащ епхыгъэу республикэм изко-

номикэ хэхьоныгъэ ешлы, лофшлэлэ чыплэкхэр зэхэ-щагъэ мэхуш, бюджетхэм хэбзэлахьхэр нахьыбэу кьарэ-хьэх, хэгъагум шызэрагъэкларэ гьомылапхьэми кьыхэхьэ, йкыб кьэралыгъохэм янэкьэ-кьухэзэ, Урысыем ищыкьэгъэ гьомылапхьэхэр тыхэгъэу кьыщахьыжыг», — кылуагэ республикэм ипашэ.

АР-м и Лышхьэ ипресс-кьулыкьэ

Домбайхэр кьушхьэм щэгупсэфых

Кавказ кьэралыгъо биосфернэ заповедникым и Гьозэрыплэ кордон кьыгъэгъунэрэ чыплэм домбаитыу щалыг. Зыр Муника — Приокскэ-Тер-раснэ псэушхьэ ыгъыплэм кьыращыг. Ятлонэрэм ыцлэр Кавказ. Илэситыу фэдиз ыныбж. Илэс хуьгъэу Гьозэрыплэ кордоным шыфашыгъэ во-льерым ар щэпсэу.

2021-рэ илэсым имэлылфэгъу мазэ Хьымышкэй шыпсэххэрэм Шхьэгъащэ ипсылушэ ар кьыщагъотыжы-гъаг. Янэ клэрычыгъэ хуьгъэ домбай шырым ащыгъум тхьамэфитыу фэдиз нылэп ыныбжыгъэр. Клокладжэу, хьыбэй дэдэу ар щытыг. Кавказ кьэралыгъо биосфер-нэ заповедникым илофшлэхэм домбай цыкьлур ылэ тырагъэуцожьыг, кьаухьумаг. Оцыкьлур ветеренархэм ащыц ар ышти, ыгъашхэу, кьыгъэгъунэу ылыгыг. Ащ фэдэу плугъэ хуьгъэ домбай шырыр цыфхэм лэшэу ясаг. Ау ыныбж хахьэ кьэс нахь ин хуьзэ, чыплэ шхьаф псэушхьэм фыхэхьыгъэным нэсыг. Гьозэрыплэ кордоным шыфашыгъэ вольтер-ыгъыплэр домбаим тын-чыплэ фэхуьг. Ар гектар фэдиз мэху. Бгъагэ илэу шхалэ тет. Гьучлэ чэу лъагэкэ кьэшыхьаг. Кавказ

кьушхьэтыхэр шхьащытхэу хуьплэм шыгупсэф.

Гьозэрыплэ кьыщесыгъэ осыр домбаим ищыплэ-гъум фэд. Заповедникым илофшлэхэм ащ лэшэу аналэ тырагъэты, ишхэгъу благэкьырэп. Пхэшхьэ-мышхьэхэр, пцел чыг комэжыыхэр ишхыныгъо шхьалэ дырагэкьокьых. Джьидэдэм а домбаим ыцлэ кьыгъэшпыпкэжэу дахэу, пкышлоу зиушхуьг. Кило-грамм 300 фэдиз кьэщэчы. Ныбжэ зилэ домбайхэм яонтэгъугъэ тонным клагъахьэ. Арыш, джыри нахь ин хуьнэу щыт.

Кавказ кьэралыгъо биосфернэ заповедникым ипресс-секретарэу Янина Реенсон кьызэрэтилуагэм-кэ, мыгъэ домбайхэу Муникэрэ Кавказрэ зы вольтер рагъэкьужыштытх:

«Гьэхьунэ плыжыым шылэ псэушхьэ ыгъыплэу «Лаура» зыцлэм зеклоу кьыдахьэрэм ипчъагъэ егъэ-шагэмэ, Адыгеим ылэныкьоклэ Гьозэрыплэ кор-доным кьаклорэр бэклэ нахьыб. 2024-рэ илэсым заповедникыр кьызызэлуахыгъэр илэси 100 хуьшт. Ащ ехуьлэу мыгъэ проект зэфэшхьафхэр тэгъахь-зырых ыкы зэшлотхыштытх. Гьозэрыплэ пхырыкыхэу

зекло гьогуклэхэр кьызылутхынэ тимурэд. Адыгеим зеклоным хэхьоныгъэу шыфэхуьхэрэм яшлуагэкэ, цыф кьуапэ ар хуьгъэ. Тэри тапэклэ проектхэм ахэд-гъэхонэу тэгъэнафэ».

Кавказ кьушхьэ сьдджхэм япсэушхьэ пачыхьэу домбаим тичылопс кьыгъэбаижыгъ.

ТЭУ Замир.

Кавказ заповедникым ихьарзынэщ.

Илээс Иофшлэныр зэфыхысыжыгыгъ

Ащ фэгъэхыгъэ пресс-зэлу-клэу шылагъэр зерищэгъ ин-спектор шъхалэм ипшэрыл-хэр зыгъэкълэрэ Хъунэгэ Мы-хамодэ. Джащ фэдэу Иофшлэ-бзэм хэлэжыгъэх ащ игуа-дзэхэу Алексей Ковтуновыр, Алексей Чмыревыр, нэмыкл-хэри.

Кэралыгъо автоинспекцием Иофыгъо шъхалэу зэшлуи-хэрэм ыкли кыулыкъум фэгъ-хыгъэ хэбзэгъэуцугъэм зэ-хьоклыныгъэу фашыгъэхэм пресс-зэлу-клэм щатегушылагъэх. Анахъэу кызыщыуцугъэхэр рес-публикэм игъогухэм кватеху-хэрэ хъугъэ-шлагъэхэм, ахэм ахэкуадэхэрэм япчъагъ, гъогу-рыкълоным ишапхъэхэм алы-плъэхэрэ видеоканерэхэм ягъэуцун, хылызэщэ авто-мобильхэм язеклуакл, нэмыклхэри.

АР-м хэгъэгъу клоц Иофхэмклэ и Министерствэ гъогурыкълоныр щынэгъончъэнымклэ и Кэралыгъо автоинспекции и Гъэло-рышлэплэу Адыгеим щылэм ипашэ ипшэрылхэр зыгъэ-цэклэрэ Хъунэгэ Мыхамодэ пэублэм клэклэу икыгъэ илээ-сым икълэуухэм кватегушылагъ.

— 2022-рэ илээсым Адыгеим игъогухэм аварие 424-рэ кватехухагъ, ахэм нэбгырэ 69-рэ ахэклодагъ ыкли 503-мэ шъобж-хэр атещагъэх, — **кыыуагъ Хъунэгэ Мыхамодэ.** — Кы-пэрэ илээсым ебгъапшэмэ, хъугъэ-шлагъэхэр 4-клэ, цы-фышхъэу хэклодагъэр нэбгы-рэ 23-клэ нахь маклэ хъугъэх, ау шъобж хэзыхыгъэхэм нэб-гыри 9 ахэхуагъ. Авариехэм нахьбэмклэ лъапсэу ялагъэр машинэ зэутэклыр ыкли лъэ-с-

Гъогурыкълоныр щынэгъончъэнымклэ Кэралыгъо автоинспекцием и Гъэло-рышлэплэу АР-м щылэм илээсэу икыгъэм ышлэгъэ Иофшлэныр зэ-фыхысыжыгыгъ.

рыкълонхэм зэретехуагъэхэр ары. Зидунай зыхъожыгъэхэм япро-цент 70-р мыхэм ахэфагъэх. Водителыр имыгъогу техыи, ыпэклэ кыкълырэ автомоби-лым еутэклыгъэу атхыгъэ хъу-гъэ-шлагъэхэм япчъагъэ процент 20-клэ нахьбэ хъугъэ. Клэлэ-цыкълухэр зыхэфэрэ хъугъэ-шлагъэхэр нахь маклэ шыгъэн-хэм тыналэ тет зэпыт, а лъэ-ныкълонхэм пэшлорыгъэш Иоф-тхэабзэу зэхатщэхэрэр маклэп, ау а пчъагъэм аварии 6 хэ-хуагъ (пстэумклэ 49-рэ атхыгъ), зы нэбгырэ хэклодагъ, 52-мэ шъобжхэр хахыгъэх.

Пресс-зэлу-клэм кышчалэты-гъэ упчлэхэм ащыщ ешъуагъэу машинэр зэрэзэрафэрэм тхъа-

мыклагъоу кыкълэпкылохэрэр. Водителым имыгъэсагъэ кышце-жъэ ешъуагъэу машинэр зэрэ-зэрифэрэр. Мыщклэ хэбзэгъэу-цугъэр зэрагъэлъэшыгъэм ахэр кыгъэуцухэрэп.

Кэралыгъо автоинспекци-ем мафэ къэс кыулыкъур зери-хырэм имызакъоу, ешъуагъэхэр кыхэгъэщыгъэнхэмклэ пэшлоры-гъэш Иофтхэабзэ 42-рэ икыгъэ илээсым ригъэкълэу-гъэ. Джащ фэдэу хэушъхъафыкы-гъэ Иофтхэабзэ 249-рэ къоджэ псэуплэхэм, квалэхэм ащызеха-щагъэх.

2022-рэ илээсым ешъуагъэу автомобилыр зезыфэщыгъэ-хэм ыкли уплэкълоныр зыкълу-нэу фэмыагъэхэм альэныкълэ

административнэ Иоф 1602-рэ инспекторхэм кызызэуахыгъ. Ешъуагъэу ятлуанэрэу къаубы-тыгъэхэм альэныкълэ мате-риали 168-рэ атхыгъ. Ыпэрэ илээсхэм ябгъапшэмэ, мы пчъагъэхэр нахь макл, ау джы-ри уагъэрэхъатынэу щытэп. Адыгеим и Кэралыгъо авто-инспекции мы гумэкълыгъом идэгъэзыжын кыхыгъэ илээс-ми ыналэ тыригъэтышт.

Наркотикхэр зыгъэфедэгъэу рулым клэрытхысхэхэрэм япчъа-гъи зэрэхахъорэр Иофыгъошхоу щыт. Ащ фэдэ нэбгырэ 23-рэ икыгъэ илээсым агъэунэ-фыгъ. Ешъуагъэу кыгъэуцухэр-эр ауплэкълонхэу медицинэ учрежденихэм джы защэхэклэ,

зэу наркотикхэмклэ ауплэкълух, ау ащ къэзэгъырэр маклэ дэд.

Хэбзэнчъэу наркотикхэр зэ-рагъэзеклорэм кыулыкъушлэхэр лъэплъэх. 2022-рэ илээсым транспортхэм яуплэкълун фэло-рышлэрэ Иофтхэабзэхэм яшлуа-гъэклэ наркотикхэр зэращэу гъогогъу 42-рэ агъэунэфыгъ.

Гъогурыкълоным ишапхъэхэр зыукохэрэр кыхэгъэщыгъэ-нымклэ сурэт ыкли видео тезы-хырэ пкыгъохэм мэхъанэшхо ял. Ащ фэдэ комплекси 128-рэ республикэм шагъэуцугъ. Ахэм автомат шыклэм тетэу Иоф ашлэ. Канерэхэм псынклэу зеклохэрэр кыыхагъэщых.

Гъогурыкълоным ишапхъэхэр амыукохнхэм, хъугъэ-шлагъэхэр нахь маклэ шыгъэнхэм афэшл автомат шыклэм тетэу Иоф зы-шлэрэ мыщ фэдэ пкыгъохэм япчъагъэ нахьбэ ашышт ыкли 2023-рэ илээсым ащ фэдэ комп-лекс 16 джыри Адыгеим ша-гъэуцугът.

Журналистхэм кыатыгъэ уп-члэхэм ащыщ ахъщэ кълыхъэ тын-ыхыныр тигъогухэм къазэ-ращеклоклэрэр. Водителэу къа-гъэуцухэрэм янахьбэм а чы-плэм Иофыгъор щызэшлуахыныр нахь кыыхахы. Ахъщэ кълыхъэ тын-ыхыныр дэгъэзыжыгъэным зэрэдэлажъэхэрэр, пэшлоры-гъэш зэдэгущылэгъухэр кыу-лыкъушлэхэм зэрадашыхэрэр Адыгеим и Кэралыгъо автоин-спекции ипашэхэм квалуагъ.

Пресс-зэлу-клэм нэмыкл уп-члэхэр кышчалэтыгъэх, ахэм игъэкълэтыгъэ джэуапхэр инспек-торхэм кыаратыжыгъэх.

Сурэтыр *Ишъынэ Аслъан* тырихыгъ.

Тарихыым ухэзыщэрэ фильм

Холокостым хэклодагъэхэм я Дунэе шлэж мафэ щылэ мазэм и 27-м хэгъэгухэм ащыхагъэунэфыкыгъ.

Ащ кыдыхэлъытагъэу, режиссерэу Нэгъэплэз Аскэрбий ыгъэуцугъэ до-кументальнэ фильмэу «Подвиг мило-сердия» зыфилорэм Мыекъуапэ куль-турэм и Унэу «Гигантым» мэзэм и

4-м кышагъэлъэгъуагъ. Ащ къекло-лагъэх общественнэ организацие-хэу «Отцы России», «Боевое брат-ство», «За наших» зыфилорэм ялы-кълхэр, ныбжыкълхэр, зыныбж хэ-кълотагъэхэр.

Режиссерэу, УФ-м икинематогра-фистхэм я Союз икълэуамэу АР-м щы-лэм ипашэу Нэгъэплэз Аскэрбий къэ-зэрэуагъэхэм закыфигъэзагъ:

— Сигуапэ фильмэм шъуепллынэу шъукъызэрэблэгъагъэр. Фильмэр техы-гъэнымклэ Ипылэгъушлу кытфэху-гъэ АР-м и Лышхъэу Къумпыл Мурат сыфэраз. Я ХХ-рэ ллэшлэгъум джурт лъэпкыыр тхъамыклагъэу зыхэтыгъэр, Хэгъэгъу зэошхом илэхъан черкесхэр ахэм Ипылэгъу зэрафэху-гъагъэхэр, кызызэрагъэнжышхтхэм зэрэпылыгъэ-хэр ары «Подвиг милосердия» зыфилорэ фильмэр кызытегушылэрэр.

Оккупацием илэхъан джуртхэр чер-кесхэм яунэхэм арысыгъэх, ясабийхэр аплужынхэу аштэщыгъэх, ежъ яехэм фэдэу е ялахылхэу кыагъэлагъошты-гъэх.

Нэгъэплэз Аскэрбий зехигъэуцогъэ фильмэм епллыгъэхэм лъэшэу агу ри-хыгъ ыкли ащ тарихыым узэрэхышэрэр, зэо лъэхъаным цыф кызырэыкълхэм

гукълэгъуныгъэу ахэлъыгъэр кызыэрэрило-тыкълэрэр кыыхагъэщыгъ.

Иофтхэабзэм пшэрыл шъхалэу ила-гъэр кытклэху-хэрэ ныбжыкълэхэм яхэгъэгъу шлу альэгъоу плугъэнхэр, та-рихыым ишъыпкъаплэ ягъэшлэгъэныр,

лъэпкэ зэхэдзым тхъамыклагъоу кыыхын ыльэкълыштыр агурыгъэлогъэныр.

Нэгъэплэз Аскэрбий ифильмэу «Под-виг милосердия» зыфилорэм икыгъэ-лъэгъон культурэм иунэхэм, гъэсэнныгъэм иучрежденихэм ащылагъэкълэуэшт.

Нэклубгъор кызыгъэхъазырыгъэр *ИШЪЫНЭ* Сусан.

ЮфшIэн мыпсынклэр л'аг'экIотаг'ь

Г'эзетэу ег'эж'апIэ зилэ х'у'г'эм илоф'ыг'ош'ох'эр зэш'о-
зых'ын ыкIи л'ызыг'экIотэн зыл'экIышт цыф'х'эр л'эпк'ым
мымакIэу к'ых'экIыг'эх.

Мафэм мафэр к'ыкIэл'ыкIоу тиг'эзет
Адыгэ хэкум ыкIи ащ шыпсэурэ
лэж'экIоу цыф'х'эм, хэкум ищыл'экIэ-псэу-
кIэ ыл'апсэ нах' зэрэпытэрэр, г'эсэн-
г'э-ш'эныг'эм, медицинэм, культурэм,
лофшIэкIэш'ум зызэраштэрэр к'ырило-
тыкIы ыкIи ариг'ашIэ мэх'у.

Хэку пащэхэм мы уах'тэм л'эш'эу
анаIэ тыраг'этыг' ар зие л'эпк'ым
иунаг'о пэпч' илэнаш'х'э тель х'уным,
л'эпк'ым ищыл'экIэ гопчынэу зэрэщы-
мытыр зэх'эг'эш'ыкIыг'эным, шэпх'эш'у
ег'эг'отыг'эным. ЫцIэ зэблах'оу ыуж-
кIэ к'ых'экIыг'эми, ипш'эрыл' ш'х'аIэ
фэш'ыпк'эу иг'огу пх'ырищыг'.

1926-рэ ил'эсым мэзэм и 3-м г'э-
зетэу к'ыдэкIыг'эм «Адыгейская жизнь»
— «Адыгэ псэукI» ылоу тетыг'. Ари
нэкIубг'уиплI х'уштыг', апэрэ ыкIи
ятлонэрэ нэкIубг'охэм урысыбзэкIэ,
ящэнэрэ ыкIи яплэнэрэ нэкIубг'охэм
адыгабзэкIэ тхыг'эхэр арытыг'эх.
«Адыгэ псэукIэм» иапэрэ номер к'и-
х'эг'э пэрыт статьям клэтх'эжыг'аг'
ВКП(б)-м и Адыгэ хэку комитет исеке-
тарэу Л. Глазовыр. Мы статьям г'эзе-
тым ыпаш'х'э пш'эрыл'эу к'ыриг'эуцо-
хэрэм ащыщыг' к'уаджэхэмрэ к'утыр-
хэмрэ г'эзетеджэхэр нах'ыбэ ащы-
шыг'энх'эр ыкIи цыф' к'ызырыкIохэм
ящыл'экIэ епхыг'э к'эбарх'эр нах'ыбэ
шыг'энх'эр. Мы уах'тэм «Адыгэ псэу-
кIэм» иредаторыг'эр Х'атк'о Ах'мэд.

1929-рэ ил'эсым л'эпк' г'эзетым

ыцIэ джыри зэблх'у'г'. ШэкIог'ум и
7-м к'ыдэкIыг'э номерым «Г'упч'э-
уат» ылоу тетыг'. Ар нэкIубг'уиплI х'оу
тх'амафэм щэ к'ыдэкIыштыг'. Пш'э-
дэкIыж' зых'ырэ редакторэу илаг'эр
Барцо Х'арун арыг'э. Ащ ыуж 1931-рэ
ил'эсым г'этх'апэм и 1-м «Колхоз бы-
рак'кIэ» зэджаг'эхэр к'ыдэкIы мэх'у.
Ащ итираж 7880-м нэсыг'аг'.

БАРЦО Х'арун (1901 — 1974)

Тэх'утэмык'ое районым ит к'уаджэу
Бжых'эк'оеж'ым 1901-рэ ил'эсым
к'ышчыг'у, Ростов-на-Дону дэтыг'э
комвузым щеджаг'. 1924 — 1927-рэ
ил'эсхэм Адыгэ тхыл' тедзапIэм юф'
щиш'аг'. 1932 — 1937-рэ ил'эсхэм
адыгэ л'эпк' г'эзетэу «Колхоз быра-
к'ым» иредаторэу юф' ыш'аг'. Сэк'ят-
ныг'э зэрил'эм к'ых'экIэу заом лух'анэу
х'у'г'эп. Ыужым Тэх'утэмык'ое район
г'эзетэу «За сталинский урожай» зы-
филоштыг'эм иредаторыг'. 1974-рэ
ил'эсым идунай ых'ожыг'.

Уах'тэр клоштыг'э... Аузэ, непи бэмэ
к'ашIэжырэ цIэу «Социалистическэ
Адыгей» зыфилоштыг'эм л'эпк' г'эзе-
тыр к'ыф'экIуаг'. Ар 1938-рэ ил'эсым,
мэлыл'фэг'у мазэм к'ышег'эжыг'эу
ил'эс 63-рэ фэдизым к'ыдэкIыг'. Мы
ох'тэ кIых'эм к'ыклоцI г'эзетым иг'э-

х'азырын-к'ыдэг'экIын цыфыбэ дэлэ-
жыаг'. АхэмкIэ апэрэхэм ащыщыг' джы
зыцIэ к'еслоштыр.

ШЭРТЭНЭ Х'амед

(1915 — 1995)

Теуцожь районымкIэ к'уаджэу Х'а-
л'эк'уае к'ышчыг'у, мыщ ублэпIэ
еджапIэр к'ышиухыг'. 1930 — 1932-рэ
ил'эсхэм кооперативнэ еджапIэм чIэ-
сыг'. Ащ пыдзаг'эу Краснодар мэк'у-
мэщ институтым щеджаг'.

1935 — 1937-рэ ил'эсхэм Х'амедэ
Адыгэ хэку г'эзетым иредакции лите-
ратурнэ юфышIэу цылэжыаг'. Дзэ к'у-

лык'ур к'ызеух нэуж хэку г'эзетым
(1939 — 1941) к'ыг'эзэжыи, отдeлым
ипаш'эу юф' ыш'аг'.

Шэртэнэ Х'амедэ Хэг'эг'у зеошхом
чанэу хэлэжыаг', 1943-рэ ил'эсым
улэг'э хыльэхэр тельэу дзэм к'ых'э-
кIыжыг'. 1943-рэ ил'эсым бэдзэог'ум
и 18-м к'ышег'эжыаг'эу 1945-рэ ил'э-
сым шыш'х'элум и 1-м нэс хэку г'эзетэу
«Социалистическэ Адыгей» иредакции
пш'эдэкIыж' зых'ырэ секретарэу юф'
щиш'аг'. 1951-рэ ил'эсым шыш'х'элум
и 1-м к'ышег'эжыаг'эу г'этх'апэм и
6-м нэс хэку г'эзетэу «Социалистиче-
скэ Адыгей» редакторэу илаг'. Науч-
нэ-ушэтэкIо институтым, хэку радиоко-
митетым юф' ащиш'аг'.

МАМЫРЫК'О Нуриет.

ШушIэ IэпыIэг'ум хэх'о

Урысые Федерацием и Улэшыг'э КIуачIэхэм зэрадыраг'аштэрэм
ишых'атэу цылэ мазэм и 10-м к'ышыублаг'эу мэзэм и 23-м
нэс Адыгейм щыклошт зэрэ Урысыеу к'ызыхиубытэшт юф'тх'абзэу
«Тепло для героя» зыфилошэр.

К'алэу Мыек'уапэ дэхсэм
хэуш'х'афыкIыг'э дзэ опе-
рацием хэлэж'эхэрэм апае
цылэпэди 100-м ех'у ах'эшт.
Адыгейм и «НыбжыкIэ гвар-
дие» хэтхэмрэ тинах'ыж'х-
хэмрэ а юфым чанэу к'ых'э-
лаж'эхэу раг'эжыаг'.

«Урысыем идзэк'улык'у-
шIэхэм агу к'элэтыг'эным
фытег'элпсых'эг'э гушыл'эхэр
зэрыт писмэх'эри а шлух'аф-
тын фэбэ цыкIухэм Хэг'эг'ум
иух'умакло и Мафэ ех'уллэу
г'усэ афаш'ыж'х'эми л'эш'эу
ягопэшт.

УплIэ горэ ш'уилэ х'умэ,

мыщ фэдэ чIыплэм к'ышчы-
ш'уфызэафышт: к'ь. Мыек'уа-
пэ, ур. Краснооктябрьскэр,
4 (партиёу «Единэ Россиём»
и Тх'аматэ иприемнэ), джащ
фэдэу «НыбжыкIэ гвардиём»
иштаб). Х'азыр х'у'г'э шлу-
х'афтынх'эр а чIыплэм к'е-
ш'ух'ыплэхэмэ, заом лух'эм
псынклэу алэкIаг'эх'аштых. Ащ
нэмыкIэу Донбассрэ ш'х'афит
ашIыжыг'э чIыплэхэмрэ ащы-
псэхэрэми шушIэ IэпыIэг'ур
афауг'ои. Партиёу «Единэ
Россиём» ипрограммэ ираз-
дел хэуш'х'афыкIыг'э ащ фэ-
дэ IэпыIэг'ур к'ышчыдэл'ыта-

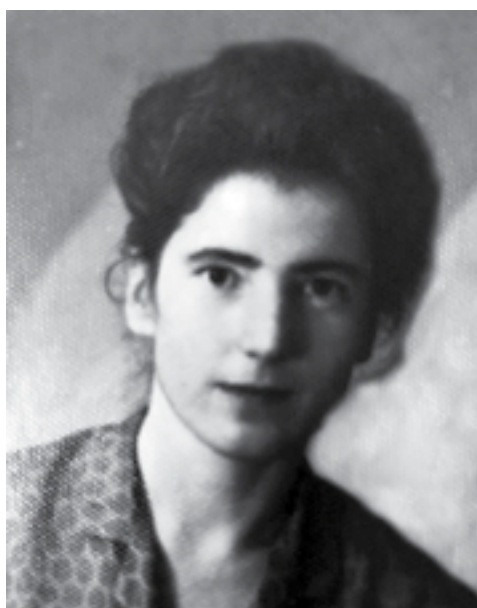
г'эу шыт. Партиём и Адыгэ
ш'юльыр к'утамэ исекретари
ар г'эцэкIаг'э х'уным ренэу
ыналэтырег'эты», — к'ыло-
таг' федеральнэ партийнэ
проектэу «Тинах'ыж'х'эр»
зыфилошэм иг'эцэкIэн фэг'э-
заг'эу, партиёу «Единэ Рос-
сиём» и Генеральнэ совет
хэтэу, Адыгейм и «Ныбжы-
кIэ гвардие» ипаш'эу Бэрзэдж
Асиет.

Урысые юф'тх'абзэу «Теп-
ло для героя» зыфилошэр
партиём ипроектэу «Тина-
х'ыж'х'эр» зыцIэм диштэу
аг'эцакIэ.

ШукIэ сыгу илъ

Людмила Касеевна тызэ-реджэщыгъэр Джарымэкъо Людмилэ, ботаникэмкIэ, биологиемкIэ тыригъэджагъ. Мы предметхэр зимыкIэсэхохэм сэ сащыщыгъ, ау ащ иурок сыклонэу сыфэмыенэу зыпарэкли кыыхэкIыгъэп. Сэ сизакъоп, 1970-рэ илэсэу Джэдэжэ-блэ гурыт еджапIэм Iоф щилэнэу зыщыригъэжэагъэм кыищыублагъэу, иурок шIу зымылэагъэу, нелэ кыизнэсыгъэми дахэкIэ игугъу зымышыжырэ щылэп сIоми хэукъоныгъэ хууштэп.

МакIэу, шыабэу гушылэу, ренэу зынэгъу зэлухыгъэ клэлэ-егъаджэу зыпарэкли клэлэ-еджакIохэм зымакъэ атэзымылатэрэм зэкIэми агу ышэ-

Гурыт еджапIэм сыщезгъэджагъэу, анахышIу слэагъухэрэм ащыщ нелэ зигугъу кысшы-мэ сIоигъор.

еджапIэм пионервожатэу Iоф щилэагъ.

Егъэджен IофшIэныр кутырэу Красносельскэм дэт еджапIэр ары зыщыригъэжэагъэр. 1970-рэ илэсэм кыуаджэу Джэдэжэагъэ блэ дэт еджапIэм

сым ипашэщыгъ. Ахэм ахэтэу, зэкIэ бжэа пкIыгъэм фэдэу кыаухуэрэигъэу, ежэ ымакъэ кымылоу, шыабэу кыиорэм агу етыгъэу едэлухэу бэрэ тлэагъуштыгъ. Шыпкыэу пIоштмэ, а классым исхэм тыхуапсэщыгъ.

ЕтIани, ахэм ащыщ бзаджэ ышлагъэу е коридорым кырычэу, шыклаеу зигъэпсэу рыхылаагъэмэ, мэкъэ чанкIэ зэкIэми зэхэхэу клэлэеджакIом дэгущыIэщыгъэп. Людмилэ кыизэрильагъэу хэти укIытэжыгъэу кыизэтеуцощыгъ, ежэ нэмыкIхэм зэхамыным пашэ блэагъэу кыизэричалэти, дэгущыIэщыгъ.

Людмилэ иурокхэр «бэдзэ шIуи макъэ иIукIырэн» зыфалохэрэм афэдагъэх, ежэ ымакъэ е клэлэеджакIом ымакъэ нылэп зэхэпхыщыгъэр, зэкIэ нэбгырэ

32-у тикласс исыгъэр ыгъэдэлон ылэкIыштыгъ. ЗэдэгущыIэгъу фэдэу урокхэр кыитфызэхихэхэуи бэрэ кыыхэкIыштыгъ.

А лъэхъаным телефонхэр щылагъэхэп, тхыпэхэр зэфэтыдзыштыгъэх. Ащ фэдэ Людмилэ иурок кыишыхэмыкIыгъахэу сIорэп. Кымылэагъэу зэттыжэу кыитшIошIыштыгъ. Классым ышхыагъ ит клэлэегъаджэу, кыэхыерэр зинэплэагъэу изымыгъэкIырэм ымылэагъэу тхыпэ щыхыгъэр зэптыжына... Ау Людмилэ кыиуатэрэр зэпимыгъэу щыпцIыгъэ ылэхуамбэ кыитфигъэсыштыгъ. Джащ ымыгъэукIытэн кыитхэкIыштыгъэп.

Ащ фэдэу мы клэлэегъаджэм фэгъэхыгъэ гукъэкIыжэ фабэу сэ сшхыэкIэ сыгу кынагъэр бэ, ригъэджагъэхэм зэкIэми

кыизэрэздырагъэштэщытм Iо хэлэп. Ащ имызакъоу, бысымгощэ хуупхэу, хыалэлэу, уихыар кыибдэзыIэтышт, уикын кыибдэзыгоштышт бзылфыгъэу ар сэ кысэсIэжыкIы. Сыда пIомэ Людмилэ иунагъорэ сэ сыкыи-зэрыкIыгъэмрэ зы хыаблэ тытесыгъ, шагу зытIу нылэп тазыфагугъэр.

ЕджэпIэ ужыми сылукIэщыгъ. Зэрихабзэу шыабэу кыиздэгущыIэщыгъ, сикъэбар ежэ апэу кыиIэупчIэщыгъ. ЕджапIэм тызщычIэсыгъэ илэсэхэр тыгу кыэдгъэкIыжэуи кыыхэкIыгъ. «А сикIэлэцIыкIу» ылэсэ кыиддэгущыIэщыгъ. Ауштэу зэкIэми дахэу адэгущыIэным, яшэбэкIыным, нэбгырэ пэпчэ жабзэ кыидигъотыным пашэ ащ фэдиз щэлагъэ кыиздырихыштыгъэмкIэ сеупчIыгъагъ.

— Щэлагъэ ищыклаагъэп ащ. УилофшIэн, сабыеу узхэтхэр шIу плэагъухэмэ, зэкIэри ежэ-ежыи-рэу кыизэпэуцо, жабзэри кыэху, унэгъуи нахэ нэфынэ кысшы, — кыисилоагъэ ащ.

Людмилэрэ ишхыгъэу сэгъуачIыпсрэ шэауитIу зэдэпIугъ. Клэлэ нахыжыгъэу Руслъан тикласс исыгъ. ЕджапIэм чIэс клэлэеджакIохэм зэкIэми шIу алэагъоу, шхыэкIэфэныгъэ зыфашIэу, илофшIэгъухэм агъэлэпIэрэ ным ар зэрэрыгушхоштыгъэр гъэнэфагъэ. Ау ащ пашэ Руслъан зыкыитхигъэщыгъэу, тэ кыиддэмыхуэрэ горэ ежэ кыиздигъэхуэнэу ылаагъэу, кыиттепэгыкIыгъэу зыпарэкли кыыхэкIыгъэп. Джы кыизэрэзгъурылорэмкIэ, янэ ащ фэдэ зекIуа-кIэр кыифидэщыгъагъэп.

Хымэ клэлэхэм жабзэ кыадзыгъотышхуэгъэ клэлэегъаджэм икIалэхэри хэны ышIыгъэхэп. Руслъани Рэмзэзани цIыфыгъэхшо, адыгагъэ, Iэдэбныгъэ ахалхыагъэ зэшхыгъэу сэгъэхэм. ГухэкIми, джыри шэзожыи-хэр алэа теуцонхэу игъо имыфагъэхэу ГъучIыпсэ жэу дунэим ехыжыгъэ.

Нелэ ар клэлэ нахыкIэм, Рэмзэанэ, клэлэырыс. Поселкэу Яблоневскэм щэпсэх. Жыгъо дахэ зилэ бзылфыгъэхэм Людмилэ ащыщ пIоми хэукъоныгъэ хууштэп. ИкIалэхэм уарыгушхонэу алэа теуцуагъэх, бизнесым тIури пылэ, Iаоф лъагъэкIуатэ, кыуаджэу зычапIугъэхэм, зидэсыгъэхэм яшIуагъэ рагъэкIы.

Людмилэ джыри ныбжыкIэ-зэ ипсауныгъэ зэщыкIоагъэ, ныбжыи ащ илахэ хильхыа-жыгъ. Арэу щытми, икIалэхэм-рэ инысэхэмрэ ягукIэгъу клэгъэ-кыонышхоу иI. Ащ тетэу джыри илэсыбэ кыыгъэшIэнэу, сикIэлэегъаджэ гупсэ сыфэлэаIо!

ХЪУТ Нэфсэт.

Сурэтхэр Джарымэкъо Людмилэ ихъарзынэщыщыгъ.

Людмилэ иурокхэр «бэдзэ шIуи макъэ иIукIырэн» зыфалохэрэм афэдагъэх, ежэ ымакъэ е клэлэеджакIом ымакъэ нылэп зэхэпхыштыгъэр.

фыштыгъ. Предметэу зэрэригъаджэхэрэм ыпкэ кыиIэу, клэлэцIыкIу ныбжыым икIыгъэу, зихэхъогъухэм ахэхыагъэхэу клэлэеджакIохэр Людмилэ ратыштыгъэх.

Зэпстэумэ афэдэу тэри я 4-рэ классым тызэхэр ары ащ иурок зэдгъэшIэнэу зедгъэжыагъэр. Ащ фэдэ ныбжыым нэсыгъэхэм, сьд фэдэрэ уахти, Iоф адэпшIэныр мыпсынIкIэу кыисшIошIы. Арэу щытми, мы бзылфыгъэр зыгурымылаагъэ ригъэджагъэхэм кыахэкIыгъэпын фае. Тэ тикласс кыизэри-мыкIыгъэр теубытагъэ хэлэу кыэсIон слэагъышт. Сэщ фэдэу зимыкIасэхэми зэхэшыкI афыриIагъ, еклэлэIэ гъэнэфагъэ кыафигъотыштыгъ.

Джарымэкъо Людмилэ кыуаджэу Пэнэжыкыуае щыпхыу. Ащ дэт гурыт еджапIэр кыизеухым Адыгэ кыэралыгъо клэлэегъаджэ институтым иеджэн щылбигъэкIотагъ, биологиемкIэ ыкIи мэкъумэщ производствэмкIэ сэнэхыат щызэригъэжэотыгъ. Заочнэ шыкIэм тетэу еджагъ, ащ дакIоу Пэнэжыкыуае дэт

зыкыгъэзэжыгъагъ, 1996-рэ илэсым нэс ащ щыригъэджагъэх.

«Клэлэегъаджэ сэнэхыатыр кыидэхуыгъ» зыфалорэн Людмилэ фэдэхэр ары. Тыригъаджэ зэхуым ащ фэдизэу куоу зэхэ-фын тшIынэу тшIэщыгъэп, ау джы уныбжэ лъыкIотагъэу, еджапIэм узщычIэсыгъэ илэсэхэр, уикIэлэегъэджагъэхэр, узэде-джагъэхэр угу кыизыбгъэкIыжэхэкIэ, кыибгурылоржыиэр бэ.

Людмилэ щэлэгъэхшо зэриIагъэр, клэлэеджакIохэм ипредмет зэралэкигъахэрэм имызакъоу, япIуни клочIабэ зэрэхилхыэ-щыгъэр, психологэуи зэрэщы-тыгъэр джыры сшхыэ кыизе-ожыгъэр. Зихэхъогъухэм анахэ шыклаеу ахэтхэми жабзэ кыадигъотышхуштыгъ. Зыпарэкли ымакъэ кыиIэтыгъэу кыыхэкIыгъэп, ау ыгъэдалоштыгъэх. Тыщыщынэщыгъэп, ащ фэдэ гъэ-сакIэп клэлэцIыкIухэм апигохы-щыгъэр. ЗэкIэми шхыэкIафэ зыфитигъэшIыштыгъ, шIу зыти-гъэлэагъу, ыгу хэдгъэкIынэу тыфэагъэп.

ИлэсыщIэ тапэ итыгъэ клас-

Инэлуасэ ыукуыжыгы

УФ-м и Следственнэ комитет ислед-
ственнэ Гьэлорышлэлэу АР-м щы-
лэм Джэджэ районымклэ имежрайон от-
дел икьулыкьушлэхэм Шэуджэн рай-
оным щыц хульфыгыгэу илэс 51-рэ
зыныбжым ыльэныкьоклэ уголовнэ
лоф кьызылуахыг. Инэлосэ хуль-
фыгэр зэриукуыжыгэм фэшл ар
агэмысэ.

Следствием зэригэунафыгэмклэ, 2023-рэ илэсым
щылэ мазэм и 26-м, чэщым Шэуджэн районым ит
кьуаджэу Мамхыгэ щыпсэурэ зэнэлосэ хульфы-
гытлэм азыфагу зэгурымылоныгэ кьихьаг, ащ кьы-
хэклэу илэс 51-рэ зыныбж хульфыгэм лашэр
кьышти, илэс 41-рэ зыныбж инэлосэ клалэм ышхьэ
щэгьогьогэ еуаг. Шьобжэу тещагэхэм кьахэклэу а
чылпэм ащ идунай щихьожыг. Пэшлорыгэшэу
зэрагэунафыгэмклэ, хульфыгытлэм азыфагу кьы-
тэджэгэ зэгурымылоныгэм льяпсэ фэхьугэр чыгу
лахьым епхыгэ.

Хэбзэукумэкло кьулыкьушлэхэр мы чылпэм псынклэ
кьэсыгэх ыкли лажьэ зилэр аубытыг.

Мы мафэхэм следствием икьулыкьушлэхэм зэхэ-
фын лофтхьабзэхэр рагэкьоклэх, мы хьугэ-шлэ-
гэм епхыгэу кьэбарыр нахь игэкьотыгэу кьызылэ-
клагьахь.

Хэбзэ машинэмклэ кьекьокьыг

АР-м хэгэгу клоцл лофхэмклэ и Ми-
нистерствэ оперативнэ лофшлэнымклэ
иполицие ипашэ игуадзэу лоф зы-
шлэщтыгэм уголовнэ лофэу кьыфызэ-
луахыгэм хэплагьэх ыкли ар агэ-
мысаг.

Щынгьончэнымклэ федеральнэ кьулыкьум и Гьэ-
лорышлэлэу АР-м щылэм икьулыкьушлэхэм хэгэгу
клоцл лофхэмклэ и Министерствэм щынгьончэнымклэ
икьулыкьушлэхэм зэгусэхэу агэунафыг министрствэм
илофышлэу, полицием иполковникэу И.В. Мелиховым
илофшлэн емыпхыгэу еж ышхьэ лофклэ зыгэпсэ-
фыгэ мафэхэм кьулыкьу автомобилыр зэрэфаем
фэдэу зэригэфедагэр, джащ фэдэу министерствэм
иахьшэкьлэ гьэстыныпхэр ащ зэрэригэуагэр.

Федеральнэ казеннэ учреждение «Центр хозяй-
ственного и сервисного обеспечения МВД по РА»
зыфилорэм хэбзэ фытыныгэхэр ыкли шлоигьоныгэхэр
полицием иполковник зэриукуагэхэр кьыгэщып-
кьэжыг.

Щынгьончэнымклэ федеральнэ кьулыкьум ыкли
следственнэ гьэлорышлэлэу АР-м щылэм кьагэхьа-
зырыгэу материалхэмклэ уголовнэ лофыр кьызылуа-
хыг ыкли зэхафыг.

2023-рэ илэсым щылэ мазэм и 10-м Мыекьопэ
кьэлэ хьыкумым иунашьоклэ И.В. Мелиховыр агэ-
мысаг ыкли тазыр тыралхьаг.

Хьапсым зэрэчлэсзэ

УФ-м и Следственнэ комитет ислед-
ственнэ Гьэлорышлэлэу АР-м щылэм
хьапсым члэсым ыльэныкьоклэ уголов-
нэ лоф кьызылуахыг.

Экстремизмэм ыльэныкьоклэ лоф зышлэрэ органи-
зацией зэрэхэтыгэм ыкли ахьцэ лэпылэгу ащ зэрэ-
ритыгэм фэшл ар агэмысэ.

Щынгьончэнымклэ федеральнэ кьулыкьум и Гьэ-
лорышлэлэу АР-м щылэм кьыгугоигэу материалхэм-
клэ уголовнэ лофыр кьызылуахыг.

Следствием кьызыритыгэмклэ, лажьэ зилэу зэгу-
цафэхэр хьапсым члэсызэ амыдэрэ экстремист-
скэ организациеу дунэе общественнэ движениеу
«Арестантское уголовное единство» зыфилорэм хэтэу
2022-рэ илэсым мэлыйлфэгэу кьышегэжыгэу
организациеу пэе хьапсым члэхэм ахьцэ кьаихыг.
Кьыгугоигэу ахьцэр нэужым экстремистскэ органи-
зациеу ищыклагэхэм апэлуагэхьаг.

Мы уголовнэ лофымклэ зэхэфынхэр льягэкьуатэх.

Цыфхэм ядаохэр зэхефых

Цыфхэм УФ-м и Следственнэ коми-
тет зыкьызэрэфагэзэрэм мэхьанэ-
шхо раты. Мыщ икьулыкьушлэхэм
дао пэпч зэхафы ыкли охьтэ клэклым
кьыклоцл джэуапхэр аратыжых.

Ахэм нахь лофыгэу кьинхэм аналэ атырадзэ, хабзэр
ыкли хэбзэ рэхьатныгэр кьаукумэхэзэ, шьыпкьагэу
хэлэу цыфхэм яупчлэхэр зэрэзэхафышхэм ыуж
итых. Кьулыкьум ипшэрыл шхьалэхэм ащыц ха-
бзэр зыкуагэхэм ыкли бзэджащлэхэм пшэдэкьыж
ягэхьыгэныр.

**Урысыем и Следственнэ комитет ислед-
ственнэ Гьэлорышлэлэу АР-м щылэм зы-
зэрэфэбгэзэн плэкьышхэр:**

— **узыгэгэозэрэ кьэбархэм ятелефон номерыр
8(8772) 56-04-20;**

— **«цыхьэшлэгуу телефоным» иномерыр 8(8772)
56-04-26;**

— **Урысыем кьыхэхьажыгэу субъектыклэхэм ащы-
псэухэрэм, джащ фэдэу Украинэм кьыкьыжыгэхэу
тикьэралыгэу кьыхьэгэу цыфхэм упчлэжэгу кьа-
фэхьушхытх телефон номерэу 8-918-022-70-07-м зы-
теохэклэ;**

— **чэщи мафи лоф зышлэрэ телефонэу «Клэцлэклым
щынагэу шхьарыт» зыфилорэм ителефон номерэу
8(8772) 56-00-08;**

— **кьольхьэ тын-лыхыныр кьызытегэуцогэнымклэ
телефон номерхэу 8(8772) 56 -08-76, 8-988-080-14-74;**

— **бизнесым илэклэхэм ялофхэм язэхэфынклэ
телефон номерэу 8(8772) 56-15-31.**

Следственнэ комитетыр зыдэщылэр: Адыгэ Рес-
публикэр, кьалэу Мыекьуапэ, урамыр Комсомоль-
скэр, унэр 201а.

Уголовнэ лофхэм якьызылуахын ыкли язэхэфын япхы-
гэу упчлэхэмклэ, процессуальнэ уплэкьунхэм, даохэм
игьом ахэмыплагэхэмэ, унэшо тэрэз амышыгэмэ
цыфхэр зыщыфэе уахьтэм УФ-м и Следственнэ ко-
митет иследственнэ Гьэлорышлэлэу АР-м щылэм
иследователхэм зафагэзэн алэкьышх.

Урысыем и Следственнэ комитет иофицерхэм
кьыхагэщы социальнэ сетхэм мэхьанэшхо зэрлэр.
Ащ кьыхэкьлэу кьулыкьум «ВКонтакте» зыфилорэ ак-
каунтыр ыгэпсыгэу цыфэу закьыфэзыгэзэхэрэм
джэуап аратыжы. 2022-рэ илэсыр пштэмэ, соци-
альнэ сетхэмклэ следственнэ Гьэлорышлэлэм икьу-
лыкьушлэхэм дэо 1045-рэ зэхафыг, псэуплэ фытыны-
гэхэр, ахьцэ тедзэхэм ятын, социальнэ ухьумэным-
клэ, псауныгэр кьэукумэгэнымклэ, нэмыкьхэмклэ
нэбгырэ 594-мэ закьафагэзэаг.

Псым ытхьэлаг

Илэс 81-рэ зыныбж хульфыгэр
псым зэритхьэлагэм епхыгэу процес-
суальнэ уплэкьунхэр Мыекьопэ
районым щылэ следственнэ отделым
регэкьоклэх.

Пэшлорыгэшэу зэрагэунафыгэмклэ, 2023-рэ
илэсым щылэ мазэм и 24-м, мафэм Мыекьопэ
районым ит станицэу Безводнэм щыпсэурэ илэс
81-рэ зыныбж хульфыгэр имотороллер тесэу кьа-
пэгунэгуу псыхьураеу кьыгэщтыгэм пцэжыяшэ
кьуагэ. Пчыхьэ хьугэу инэлосэ хульфыгэу а
чылпэм блэкьышхыгэм хульфыгэм имотороллер
псыхьураем дэжэ щытэу зельэгэу, кьызытеуцуаг.
Нахь благуэу а чылпэм зекьуаллэм, ыльэгэу мыл
пхырыутыгэм дэжэ хульфыгэм ипалорэ ицуакьэрэ
щылэхэу.

Ошлэ-дэмышлэ лофхэмклэ УФ-м и Министерствэ и
Гьэлорышлэлэу шхьалэу АР-м щылэм икьэгээнэ-
жыакьохэм лыхьун лофтхьабзэу зэрахьагэхэм яшлуа-
гэклэ мыл члэгьым хульфыгэм ихьадэ кьышагэ-
тыжыг.

Мы хьугэ-шлагэмклэ следственнэ Гьэлорышлэ-
плэм икьулыкьушлэхэм уплэкьунхэр рагэкьоклэх, ащ
кьуахэу фэхьушхым епытыгэу унашэ ашышх.

Следственнэ Гьэлорышлэлэм икьулыкьушлэхэм
цыфхэм аналэ тырарегэадзэ кьымэфэ лэхьаным
псыуцуплэхэр щынагэуу зэрэщытхэм, ежхэри, яса-
бийхэри мыкьонхэу кьяджэх.

Зыщышхымыгэзгунш:

— **цыфыр псы чьылэм зыхафэклэ, такьикь 15 —
20-клэ ыпсэ хэкьын ыпэкьышх;**

— **мылыр чагэу гу лышьутагэмэ, псынклэу нэп-
кьым шьукьуж;**

— **мыл чагэу шьупхырызыгэмэ, псыр кьызди-
чьырэ лэныкьом зызырэбгэзэщытхым упылын фае.**

Зыгэхьазырыгэр КИАРЭ Фатим.

Кымэфэ футболыр

Ешлэгъухэр гъэшлэгъонэу кIуагъэх

Адыгэ Республикэм футболымкIэ изэлухыгъэ кымэфэ зэнэкьокъу кыдыхэлъытэгъэ ешлэгъухэр блэкIыгъэ зыгъэпсэфыгъо мафэхэм шылагъэх. Апэрэ купым хэт командэхэр я 10-рэ турым шызэлуклагъэх.

Пстэуми апэ ишыгъэ командэхэр «Ошютен» ыкIи «Спортмастер-2» зыфиохэрэм яешлэгъу ары анахь гъэшлэгъоныгъэр. Ахэм зыкIи кьатекIуагъэхэп. Командэхэм лъэкIэу ялэр кьагъэлъэгъуагъ, дэхэ дэдэу ешлэгъур кIуагъэ. «Спортмастер-2-м» теклоныгъэр кыдыхыгъэ ыкIи апэрэ чыплэм кIуагъэ. Пчъагъэр 5:4. Ау «Ошютенэм» джыри зы ешлэгъу лые иI, арышъ, ар апэрэ чыплэм уцужьын ылъэкIышт. Апэрэ купым хэт командэхэм джыри тури 4 кьафэнагъ, аужырэ ешлэгъум ыуж хагъэунэфыкIырэ чыплэхэр кыдэзыхыгъэхэр кьэнэфэштых.

Я 10-рэ турым изэфэхьысыжъхэр:

Кавказ — Легион — 3:8,

Юг-Авто — МФОК-у «Ошютен» — 2:3, Ошютен — Спортмастер-2 — 4:5, Спортмастер — Тульскэр — 4:1, СШОР-2008 — Делотехника — 3:3, СШОР-2007 — Альянс — 4:1.

Анахьыбэу Iэгуаор кьэлапчъэм дэзы-дзагъэхэр:

А. Мазлов (Ошютен) — 18, Б. Бжъэц (Легион) — 15, А. Чакалов (Спортмастер-2) — 13.

Апэрэ купым шешIэрэ командэхэм очко пчъагъэу рагъэкъугъэр:

Спортмастер-2 — 26, Ошютен — 24, Легион — 19, МФОК-у «Ошютен» — 19, Спортмастер — 16, Тульскэр — 16, Кавказ — 12, Юг-Авто — 12, Делотехника — 9, СШОР-2007 — 7, Сокол — 7, СШОР-2008 — 1, Альянс — 0.

Гандбол

Теклоныгъэр кыдыхыгъ

Адыгеим икомандэу «АГУ-Адыифым» гандболымкIэ бзыльфыгъэхэм язэнэкьокъу иаужырэ уцугъом кыдыхэлъытэгъэ ешлэгъур теклоныгъэкIэ ригъэжъагъ. Санкт-Петербург икомандэу «Балтийская заря» зыфиIорэм кышлуихыгъ, пчъагъэр — 30:20.

Финал едзыгъом «АГУ-Адыифыр» команди 5-мэ алуIкIэшт, ащ изэфэхьысыжъхэм ялъытыгъэшт я 8-рэ чыплэр зыубытыштыр. ЫпкIэ командэхэм рагъэкъугъэ очкохэр кьафэнэжыгъэх. Суперлигэм кыыхэхъэгъэ Санкт-Петербург икомандэ «АГУ-Адыифыр» гъогъуищэ IукIагъ, мызыгъэгуми теклоныгъэр типшъашъэхэм кыдахыгъ.

Ешлэгъум иапэрэ едзыгъо тикомандэ кыфэхьыныгъ. Цыфэу кьэзэрэугъоигъэхэм гандбол псынIкIэ ыкIи гъэшлэгъон алъэгъугъ. Ащ ишлуагъэкIэ Адыгеим илIыкIохэм теклоныгъэр кыдахыгъ. Титренерхэм яеплъыкIэкIэ ешлэкIо анахь дэгъур кьэлэпчъэIутэу Регина Якуповар ары.

АГУ-Адыифым иешIакIохэр ыкIи ахэм якъэгъэлъэгъонхэр: Якупова, Пивнева, Баскакова, Дворцевая — 4, Кожубекова — 4, Вигуржинская — 4, Кириллова — 3, Никулина — 3, Краснова — 3, Къэбж — 2, Казиханова — 2, Мещерякова — 2, Колодзяная — 2, Морозова — 1.

Зыдэщыт чыплэхэр ыкIи очко пчъагъэу рагъэкъугъэр:

8. Ставрополье — 20, 9. Университет — 19, 10. Феникс — 15, 11. АГУ-Адыиф — 9, 12. Луч — 7, 13. Балтийская заря — 2.

Зичэзыу ешлэгъур «АГУ-Адыифым» Ставрополь шыриIэшт, мэзаем и 13-м командэу «Ставропольем» IукIэшт.

Зэхэзышагъэр ыкIи кыдэзы-гъэкIырэр:
АР-м лъэпкъ IофхэмкIэ, IэкIыб кьэралхэм ащыпсэурэ тильэпкъэгъухэм адырIэ зэпхыныгъэхэмкIэ ыкIи кьэбар жъугъэм иамалхэмкIэ и Комитет
Адресыр:
385000
кь. Мыекъуапэ,
ур. Крестьянскэр, 236

Редакциер зыдэщыIэр:
385000,
кь. Мыекъуапэ,
ур. Первомайскэр, 197.
Телефонхэр:
приемнэр:
52-16-79

Редакцием авторхэм кьаIыхырэр А4-кIэ заджэхэрэ тхьапэхэу зипчъагъэкIэ 5-м емыхъухэрэр ары. Сатырхэм азыфагу 1,5-рэ дэлъэу, шрифтыр 12-м нахь цIыкIунэу цытэп. Мы шапхъэхэм адимыштэрэ тхыгъэхэр редакцием зэкIегъэкIожьых.
E-mail: adyvoice@mail.ru

Зыщаушыхъатыгъэр:
УФ-м хэутын IофхэмкIэ, телерадиокъэтын-хэмкIэ ыкIи зэлы-IэсыкIэ амалхэмкIэ и Министерствэ и Темыр-Кавказ чIыпIэ гъэIоры-шIапI, зэраушыхъатыгъэ номерыр
ПИ №ТУ23-00916

Зыщыхаутырэр
ОАО-у
«Полиграф-ЮГ»,
385000,
кь. Мыекъуапэ,
ур. Пионерскэр,
268

ЗэкIэмкIи пчъагъэр
4344
Индексхэр
П 4326
П 3816
Зак. 221

Хэутыным узшыкIэIтхэнэу щыт уахътэр
Сыхъатыр
18.00
ЗышыкIэIтхэгъэхэ уахътэр
Сыхъатыр 18.00

Редактор шъхьалэр
МэщIэкъо С. А.

Редактор шъхьалэм игуадзэр
Тэу З. Дз.

ПшъэдэкIыжь зыхьырэ секретарыр
Тхьаркьохьо А. Н.